

A Pécsi Ítéltábla Dr. Szabó Gyula ügyvéd által képviselt **felperes neve** címe felperesnek a Szentés Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű alperes neve** I. rendű, **II.rendű alperes neve** II. rendű, **III.rendű alperes neve** III. rendű, **kk. IV.rendű alperes neve** IV. rendű és **V.rendű alperes neve** V. rendű (cím) alperesek ellen 28.506.700 forint kártérítés és járulékai megfizetése iránt indított perében a Zalaegerszegi Törvényszék 2012. január 16. napján kelt 6.P.21.196/2011/11. számú ítélete ellen a felperes által 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

részítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a kereset 541.500 (ötszáznegyvenegyezer-ötszáz) forint megfizetésére irányuló részét elutasító, valamint a felperest 32.500 (harminckettőezer-ötszáz) forint elsőfokú eljárási illeték Magyar Államnak történő megfizetésére kötelező részében helybenhagyja, egyebekben a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesek, mint együttes jogosultak részére 17.200 (tizenhétezer-kettőszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 43.300 (negyvenháromezer-háromszáz) forint másodfokú eljárási részilletéket.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek 100.000 (százezer) forint, az alpereseknek együttesen 127.000 (százhuszonhétezer) forint költsége merült fel.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a n 0000/4. helyrajzi számú erdő művelési ágú külterületi ingatlannak a felperes 3590/30908 arányban volt tulajdonosa. A tulajdonjogát a földhivatal 3036/30908 tulajdoni illetőség tekintetében a 33289/2009.03.05. számú határozattal, míg a további 554/30908 tulajdoni hányad kapcsán a 34090/2009.03.24. számú határozattal jegyezte be az ingatlan-nyilvántartásba. A felperes tulajdoni illetőségeit a gyermekének K.Z.-nak ajándékozta, aki korábban 1286/30986 arányban volt az ingatlan tulajdonosa. Az ajándékozáskor a felperes javára K.Z. tulajdoni hányadaira holtig tartó haszonélvezeti jogot alapítottak, melyet a földhivatal a tulajdonosváltozással egyidejűleg a 38985/2010.08.30. számú határozatával jegyzett be az ingatlan-nyilvántartásba.

A n 0000/1. helyrajzi számú erdő művelési ágú külterületi ingatlan korábbi tulajdonosa N. Önkormányzata volt. Csereszerződés alapján az ingatlan 250/4053. tulajdoni hányadát K.Z., míg 3803/4053 tulajdoni illetőségét a felperes szerezte meg, tulajdonjogukat a földhivatal a 43380/2009.11.18. számú határozattal jegyezte be az ingatlan-nyilvántartásba. A felperes ezt a tulajdoni illetőségét is K.Z.-nak ajándékozta és tulajdonjogának törlésével egyidejűleg holtig tartó haszonélvezeti jogot jegyeztek be a javára.

A felperes, K.Z. és G.J.-né 2009. májusában megbízási szerződést kötöttek Sz.E.-vel és határozatlan időre megbízták őt „az 1996. évi LIV. törvény 14.§-a szerinti erdőgazdálkodói tevékenység ellátásával azzal, hogy a tevékenység ellátásához szükséges mértékben a Ptk. 99.§-a szerint a tulajdonost megillető használati jogot a Ptk. 112.§-ának (1) bekezdése alapján a tevékenység időtartamára átengedik.” Az erdőgazdálkodóként nyilvántartásba vett Sz.E. - aki egyúttal a n 0000/4. helyrajzi számú ingatlannak is tulajdonosa volt - 2009. október 20. napján adásvételi szerződést kötött A Kft.-vel, mely alapján a vevő a n 0000/4. helyrajzi számú ingatlan részét képező 8/E erdősrészben 9 ha területű bruttó 2441 m³, valamint a 8/F erdősrészben 0,6 ha területű, bruttó 206 m³ fatömegű akácfa állományt nettó 8.000 forint/m³ egységár alapján 16.936.000 forint vételáron megvásárolta. A felek kölcsönösen elfogadták a felmért 2647 m³ bruttó fatömeget, valamint a 20% levonással keletkező 2117 m³ nettó fatömeget. A megvásárolt faállomány kitermelési költségét, illetve az egyéb fahasználati munkák költségeit a vevő, míg a fakitermelés után a vágás, takarítás és a keletkező erdő-felújítási munkák kötelezettségét, annak költségeit az eladó kellett hogy viselje. Az eladó nyilatkozott arról, hogy biztosítja a kiközelítéshez szükséges területet a n 0000/1. helyrajzi számú önkormányzati tulajdonú, továbbá a 0000/3. és 0000/3. helyrajzi számú magántulajdonú területeken azzal, hogy a helyreállítási költség őt terheli.

Az A Kft. a kitermelést a szerződéskötés után kezdte meg és a kiközelítéshez a hivatkozott, akkor még önkormányzati tulajdonú ingatlant is használta. Miután K.Z. erről tudomást szerzett bejelentést tett az erdészeti hatóságnál, feljelentést tett a rendőrségnél, ezen túlmenően a felperes és K.Z. birtokvédelmi eljárást is indítottak, amely során a 2010. január 12. napján meghozott 768-11/2009. számú határozatával a körjegyző Sz.E.-t a n 0000/1. helyrajzi számú ingatlannak a tulajdonosok hozzájárulása nélkül történő használatában megnyilvánuló birtoksértő magatartásától eltiltotta.

A bejelentés alapján a Z Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága 2010. február 10. napján helyszíni szemlét tartott, amelynek során megállapítást nyert, hogy a kiközelítésre szolgáló útként használt terület teljes hosszában fakitermelés nyomait nem találták, sem visszamaradt tuskó, sem kiásott gyökérrendszer nem volt a területen. Az érintett szakasz legészakibb részén engedély nélküli fakitermelés nyomai látszóttak, egy 5 darab faegyedből álló akác sarjcsoport tuskói voltak láthatók. A felperes és K.Z. 2009. november 24. napján Sz.E.-vel írásban közölték, hogy az erdőgazdálkodói tevékenységre adott megbízást visszavonják. Sz.E. 2009. december 17. napján írásban értesítette a felperest és K-Z-t a n 0000/4. helyrajzi számú ingatlanról kitermelt fa értékesítéséről és a vételár elszámolásáról. Hivatkozott rá, hogy a vételárnak a vevő által 2009. december 2. napján megfizetett része 8.468.000 forint volt, ehhez képest a hatósági költség és bonyolítási költség levonását követően a tulajdonosoknak 7.756.300 forint fizethető ki, amiből a felperest 900.903 forint, K-Z-t pedig 322.719 forint illeti. A fenti összegeket később át is utalta a felperesnek és K-Z-nak. Sz.E. a keresetindítást követően 2011. január 26. napján elhunyt, törvényes örökösei az alperesek.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket 28.506.700 forint kártérítés és 2009. november 24. napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére. Állította, hogy az adásvételi szerződésbeli vételár alacsonyabb a reális piaci árnál E.B. szakvéleménye szerint ugyanis keménytűzifa esetén 19.000 forint/m³ árral kellett volna számolni. A kitermelt összesen 626,8 m³ tűzifa értéke 19.000 forint/m³ árral számítva 11.909.200 forint, amelyből a 0119/1. helyrajzi szám alatti területről kitermelt 28,5 m³ fa értéke 541.500 forint. A n 0000/1. helyrajzi számú területen a kitermelt fa kiközelítése során keletkezett kárát 16.597.500 forintban tüntette fel, amely a talajkár helyreállításának költségét és az erdőtelepítés költségét foglalja magába.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte az V. rendű alperes részére. Határozatát a 15. számú kiegészítő ítélettel kiegészítette: a felperest a feljegyzett 900.000 forint elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte az állam részére.

A törvényszék álláspontja szerint az alperesek jogelődje az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény (továbbiakban Etv.) 13.§ (4) bekezdésében írt erdőgazdálkodó volt, a 13.§ (1) bekezdése és a 2.§ szerint erdőgazdálkodási tevékenységet folytatott - amelybe az Etv. 58.§-ának a) pontja szerint, mint erdei haszonvétel - a fakitermelés is beletartozik. Az alperesek jogelődje a megbízási szerződést nem szegte meg, a fa eladási árát illetően felperes és alperesek jogelődje között megállapodás nem volt, azt pedig nem lehetett megállapítani, hogy az adásvételi szerződés megkötésekor nem a megbízó érdekét szem előtt tartva járt el.

A felperes által követett számítási mód sem volt elfogadható, mert figyelmen kívül hagyta azokat a kiadásokat, amelyek a fa lábon történő értékesítésekor indokoltan

felmerülnek. A szakvélemény a perben egyébként sem volt felhasználható, mert a felperes a keresetindás után kérte a közjegyzőtől a szakértő kirendelését.

Az elsőfokú bíróság a n 0000/1. helyrajzi számú ingatlannal kapcsolatos kártérítési követelést is alaptalannak találta. Álláspontja szerint a felperes legkorábban a bejegyzési kérelem iktatásának időpontjában - 2009. november 18. napján - válhatott az ingatlan tulajdonosává. Nem volt megállapítható, hogy mikortól, meddig használták az ingatlant a kitermelt fa kiközelítésére. A meglévő peradatok az alperesekkel szembeni keresetösségi jog fennálltát sem igazolták.

A felperes ugyanakkor a károkozást sem tudta bizonyítani, a 30 m³ fa eltűnésére való hivatkozását az erdészeti hatósági jegyzőkönyvében rögzített adatok cáfolták. A felperes azt sem bizonyította, hogy az alperesi jogelőd által a földmunkákra kifizetett 62.500 forintot meghaladóan, az általa megjelölt „taposási” kár érte. Az összecszerűség bizonyítására a szakértői vélemény nem volt alkalmas.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, az elsőfokú határozat megváltoztatását és a kereset teljesítését kérte.

A 0000/1. helyrajzi szám alatti ingatlanon bekövetkezett károk tekintetében arra hivatkozott, hogy az ingatlant 2010. április 6.-áig folyamatosan használták a kitermelt fa kiközelítésére. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a birtokvédelmi eljárás és az országos erdőállomány nyilvántartás adatait, továbbá a helyszínen készült fényképfelvételeket.

Hivatkozott arra is, hogy az alperesi jogelőd szerződést szegett, mert fakitermelésre nem kapott megbízást, csak felmérésre. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen mellőzte E.B. szakvéleményét, ugyanis Sz.E. halálával az eljárás félbeszakadt, a per befejeződött, tehát nem folyamatban lévő ügyben kért közjegyzői bizonyítást. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem fogadta el a szakvéleményt, elzárta ezzel a felperest a bizonyítástól.

Az alperesek ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

A fellebbezés részben alapos.

A felperes jogorvoslati kérelmében is hivatkozott arra, hogy a kártérítési követelése három tételből áll:

- 1./ A 0000/1. helyrajzi számú ingatlanról engedély nélkül kitermelt (eltűnt) 28,5 m³ akácfa értéke,
- 2./ ugyanezen területen a kiközelítés során keletkezett talajkárok helyreállítási és az akácfa újraterelítési költsége,
- 3./ a 0000/4. helyrajzi szám alatti ingatlanról letermelt fa értéke.

Az elsőfokú bíróság ítélete csak az első tétel tekintetében volt alkalmas az érdemi felülbírálatra.

A törvényszék helyesen állapította meg a tényállást a 0000/1. helyrajzi szám alatti ingatlanról „eltűnt” faállomány tekintetében, és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy e vonatkozásban nem terheli kártérítési felelősség az alpereseket. Az ingatlan ugyan erdőművelési ágú és a becsatolt (6.P.21.196/2011/4.) erdészeti leírólap alapján 1999-ben akácos faállomány volt a

területen, azonban nem bizonyította a felperes, hogy az akácos kitermelésére a felperesi tulajdonszerzést követően, a 0000/4. helyrajzi szám alatti területen folytatott kitermelés miatt vagy annak során, az alperesi jogelőd magatartására visszavezethető okból került volna sor. Az erdészeti állomány-nyilvántartás adatait F.A. erdőfelügyelő által 2010. február 10. napján lefolytatott helyszíni szemlén tett megállapítások egyértelműen cáfolják: e szerint pedig a területen fakitermelés nyomait nem találták. A fellebbezéssel összefüggésben megjegyzi a másodfokú bíróság, ha az erdészeti felügyelőség jegyzőkönyve bizonyítékként nem lett volna figyelembevehető, a felperes által csatolt nyilvántartás akkor sem lett volna elegendő a felperes tényállításának alátámasztására az alperesi jogelőd tagadásával szemben.

Helyesen járt ezért az elsőfokú bíróság, amikor a keresetet a 0000/1. helyrajzi szám alatti területről kitermelt - a felperes számítása szerint - 28,5 m³ mennyiségű 541.500 forint értékű faállomány eltűnésével kapcsolatos kárigény tekintetében elutasította.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta, egyebekben azonban az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252.§ (2) bekezdése szerint - az alábbi indokokra figyelemmel - hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Alaptalanul hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy a félbeszakadással az eljárás befejeződött, ezért a közjegyzői eljárásban készült szakvéleményt a törvényszék nem mellőzhette volna. A másodfokú bíróság e tekintetben egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával: az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény 21.§ (2) bekezdése kimondja, hogy a szakértő kirendelésére irányuló kérelmet a közjegyző elutasítja, ha abban a kérdésben amelyre a szakértői véleményt a kérelmező be kívánja szerezni a kérelmező által vagy ellene indított más bírósági eljárás, vagy a kérelmező ellen indított büntetőeljárás van folyamatban. Az e rendelkezés ellenére készült szakvélemény a kérelmező által, vagy ellene indított bírósági eljárásban, illetve a kérelmező ellen indított büntetőeljárásban nem használható fel.

Az eljárás félbeszakadása a bírósági ügyvitel szabályai szerint jelent befejezést, eljárási szempontból azonban nem. A közjegyzői nemperes eljárásban 2011. június 27. napján E.B. szakértő által készített szakvélemény a fent idézett jogszabályi rendelkezés megsértésével készült, ezért a bírósági eljárásban nem használható fel.

E körben jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes nem járt el jóhiszeműen a szakvélemény beszerzése során, hiszen 2011. június 3. napján már rendelkezésére állt a jogerős öröklési bizonyítvány, számíthatott tehát arra, hogy a peres eljárás rövidesen folytatódni fog a félbeszakadás miatt nem nehezül meg a bizonyítás.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontjával tekintetben is, hogy az alperesek jogelődjének, mint a 0000/4. helyrajzi számú erdőterület vonatkozásában nyilvántartásba vett erdőgazdálkodónak - a megbízás létrejöttkor hatályban volt Evt. szerint - feladatát képezte a különböző erdőgazdálkodási munkák, köztük az erdei haszonvételek közé sorolt fakitermelés elvégzése is. Ezért a per eldöntése szempontjából irreleváns volt az a felperesi hivatkozás, hogy a kérdéses erdőterületen meg volt fát nem akarta értékesíteni.

A fentiekre figyelemmel csak az vizsgálható az alperesi jogelőd szerződésszegése körében, hogy az adásvételi szerződésben rögzített famennyiség-számítás helyes-e és a lábon álló fa egységára az eladáskori piaci ár alatt maradt-e, ha igen ez az alperesi jogelőd kárfelelősségét megalapozza-e.

A kiközelítéssel összefüggésben állított károk tekintetében a másodfokú bíróság álláspontja szerint nincs döntő jelentőse annak, hogy a 0000/4. helyrajzi szám alatti területen lévő faállomány kitermelése közvetlenül az adásvételi szerződés megkötése után, vagy csak 2009. november közepén kezdődött el. A per adataiból kitűnően ugyanis a kitermelés hónapokon át folyt, a faállomány nagyobb részét 2010. első negyedévében termelték ki, ha a kiközelítés a 0000/1. helyrajzi szám alatti ingatlanban kárt okozott, az folyamatosan következett be, tisztázandó azonban, hogy a terület tololapozását követően is fennmaradt-e.

Eljárási szabályt sértett azonban az elsőfokú bíróság, amikor nem megfelelően alkalmazta a Pp. 3.§ (3) bekezdését. Ezen rendelkezés kimondja, hogy a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítás indítvány elkésett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a bizonyításra kötelezett felet terheli. A bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni. A felperes a 2011. október 12-én megtartott tárgyaláson csatolta a közjegyzői eljárásban beszerzett szakvéleményt. Keresetét a szakvélemény tartalma szerint módosította és tartotta fenn az eljárás során mindvégig.

Az elsőfokú bíróság 6.P.21.196/2011/5. számú végzésében tájékoztatta a felperest, hogy neki kell bizonyítania, hogy az erdőterületéről kitermelt fa értékesítéséből 11.909.200 forint illeti meg továbbá, hogy a 0000/1. helyrajzi számú ingatlanról történt kiszállítással az alperesek jogelődje 16.597.500 forint összegű kárt okozott neki, a bizonyítatlanság a felperes terhére értékelendő. A tárgyalási jegyzőkönyv és felperesi beadványok tartalmából egyértelműen kitűnik, hogy a felperes úgy gondolhatta, hogy bizonyítási kötelezettségének a szakértői bizonyításra is figyelemmel eleget tett. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta tájékoztatni arról, hogy a szakvéleményt teljes egészében figyelmen kívül fogja hagyni.

Az elsőfokú bíróság Pp. 3.§ (3) bekezdés harmadik mondatában írt tájékoztatási kötelezettsége azonban arra az esetre is kiterjed, ha a felperes joggal hiheti azt, hogy a bizonyítási kötelezettségének minden tekintetben eleget tett, a bizonyítandó tényt bizonyította, de a bíróság megítélése szerint ez nem történt meg.

A kialakult bírói gyakorlat szerint a tájékoztatásnak az alkalmazandó bizonyítási eszközökre általában nem kell kitérnie, kivéve a szakértői bizonyítást, mert a Pp. 177.§ (1) bekezdése értelmében a bíróság feladata annak megítélése, hogy valamely releváns tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléshez szükség van-e olyan különleges szakértelemre, amivel a bíróság nem rendelkezik. A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a szakvéleménnyel bizonyítani kívánt tényeken alapuló igények tekintetében hatályon kívül helyezte.

A megismételt eljárásban a Pp. 3.§ (3) bekezdésében írtak szerint ismételten tájékoztatni kell a felperest a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének következményeiről.

A tájékoztatásnak az adott tényállításokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljes körűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie. (Legfelsőbb Bíróság 1/2009.(VI.24.) PK vélemény 4. pont)

A felperes által indítványozott és az ügy eldöntése szempontjából releváns bizonyítást le kell folytatni, lehetőséget teremtve ezzel a felperes számára, hogy a megbízási szerződés megszegésével, továbbá a kiközéltetéssel összefüggésben keletkezett kárát bizonyítsa.

A másodfokú bíróság a perben a Pp. 213.§ (2) bekezdése alapján részítélettel határozott.

A jogerősen elutasított kárigény (541.500 forint) tekintetében a felperes köteles megfizetni az elsőfokú eljárásban feljegyzett illeték arányos részét az Itv. 74.§ (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése szerint.

A másodfokú bíróság a részítélettel érdemben elbírált kárigény tekintetében a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperesek másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, a hatályon kívül helyezéssel érintett követelés tekintetében pedig a perköltséget a Pp. 252.§ (4) bekezdése alapján megállapította, a költségek viseléséről az elsőfokú bíróság határoz.

Pécs, 2012. november 29.

. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Velényiné dr. Köcse Judit s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró